

PARTICIPACIÓ D'INFANTS I ADOLESCENTS

**UN ESTUDI DE CAS AL CONSELL DE
NOIS I NOIES DE LA CIUTAT DE
L'HOSPITALET**

Pilar Folgueiras (coord.), Assumpta Aneas, Ana Cano, Ferran Cortès, Victor Gómez, Berta Palou, M. Pau Sandín i Marta Venceslao

METODOLOGIA I FASES

Fase I. Reelaboració de dades i elaboració o adaptació de les tècniques de recollida d'informació

Fase II. Aplicació i anàlisi de les primeres tècniques de recollida d'informació

Fase III. Aplicació i anàlisi de les segones tècniques de recollida d'informació

Fase IV. Elaboració de propostes de millora i orientacions generals sobre els Consells

METODOLOGIA:

**ESTUDI DE CAS
INSTRUMENTAL**

RELACIÓ TÈCNiques

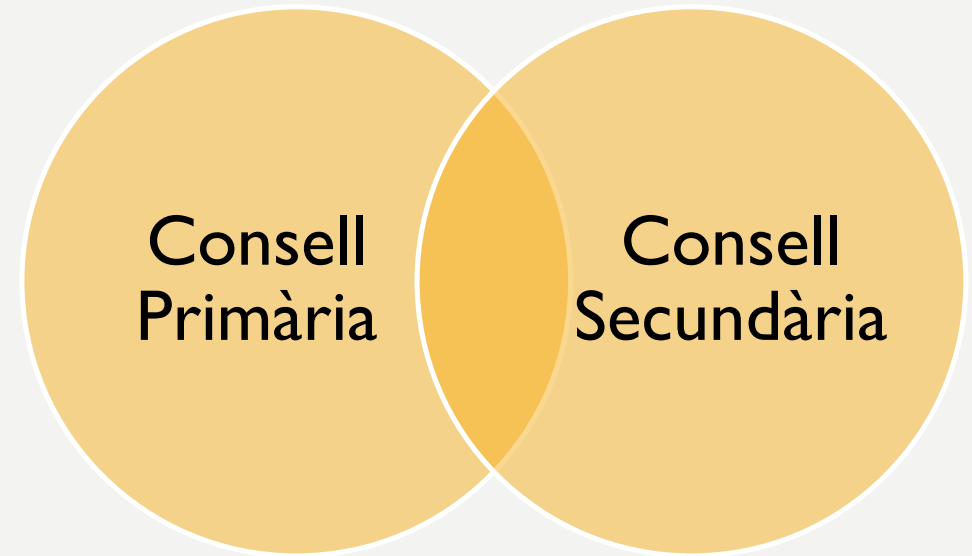
Observacions

Grupos discussió

Entrevistes

Anàlisi documental

Dinàmiques participatives

Conselleres i consellers, professorat,
dinamitzadors i tècnics.

RESULTATS. PERFIL

Alumnat que sigui participatiu

Alumnat amb bon nivell acadèmic (alguna excepció)

Alumnat escollit pel professorat

Alumnat que es presenta de manera voluntària

Alumnat escollit pels companys

RESULTATS. SATISFACCIÓ

“Hem après a treballar en equip i ha sigut una bona experiència” (GD)

“He après coses que mai m’havia fixat, i gent nova que t’ensenyen molt [sobre el barri] (GD)

“Es una experiencia que recomiendo a todo el mundo ya que empiezas a conocer cosas que quizá no te interesaban” (GD)

RESULTATS. UTILITAT PARTICIPACIÓ

Relacions socials:

- “porque aquí te relacionas con gente que antes no conocías ” (GD_geocaching).
- “Aprendes a colaborar con personas de otros colegios” (GD_geocaching).

Autoestima, autoconcepte:

- “yo representando a mi escuela, me siento importante” (GD_geocaching).
- “Siento responsabilidad, y es la primera vez que siento algo así (GD_Desmuntatòpics).

Reconeixement institucional i social:

- “Me siento bien que el ayuntamiento se preocupe por nosotros y nuestros barrios; que nos de un papel. (GD_geocaching).
- “Mi comunidad se siente más cercana a aquellas cosas que yo he explicado. Están contentos que una chica de Pakistán pueda participar de este tipo de actividades. Se sienten más representados”. (GD_ràdio).
- “Ens sentim molt especial, però això de les comunitat i les cultures, no ho hem tret molt fins ara, ja que estàvem tots junts”. (GD_ràdio)

Aprenentatges:

- “En general, pero más en los plenarios, aprendes a relacionarte con los demás y a hablar en público; y quieras o no eso se nota” (GD_geocaching)
- “Trabajas sobre temas que nos preocupan en estas edades... y en general, sobre bullying, violència de genero...” (GD_Desmuntantòpics)

RESULTATS. COMUNICACIÓ/MULTIPLICACIÓ

Valoren de forma feble aquesta transferència en general; però tot i això hi ha diversitat de nivells d'aquesta comunicació:

“ Mi tutora hace cada semana ésto de los 15 minutos, y es entonces cuando me dice, a ver, Mercedes sal a la pizarra y explica a los compañeros lo que habéis hecho en la última sesión del consell” (GD_geocaching).

“A veces en tutoria, pero solo hablamos del Consell cuando se hacen las reuniones plenarias, no de las reuniones de trabajo” (GD_geocaching),.

"ÉS una de les debilitats d'aquest model, ens quedem en una fase molt de traspàs d'informació. Moltes vegades qui fa de comunicador és el docent que els acompanya, ja que és a ell a qui li diuen hem fet això, i hem de preparar això altre.. Llavors moltes vegades qui fa la transferència a altres professors i això, sóc jo. I de vegades has de forçar reunions de passadís per tal que t'expliquin què han fet, quins són els acords, les tasques.. i després la tutoria, a cada curs és un món. Es parla al Pla d'Acció Tutorial d'això, però després les transferències es fa segons la dinàmica de cada tutoria, i a d'altres no hi ha tant d'espai." (Entrevista 2).

PROPOSTES MILLORES

- Trobades amb el professorat
- Participar els dinamitzadors amb les sessions de tria del conseller
- Treballar amb els centres els perfils de l'alumnat
- Fer un protocol. Tasca multiplicadora
- Treballar variables que intervenen amb la tasca multiplicadora (personals i de centre)
- Treballar la responsabilitat tasca multiplicadora

IMPACTE

Congressos	Tema
AIDIPE2020.	Disseny metodològic

Revistes	Tema
European Journal of Social Work	Marc teòric sobre participació com a procés educatiu. Resultats sobre el perfil i el tipus de participació dels consellers i conselleres. Discussió amb altres estudis i propostes de millora.
The New Educational Review**	Marc teòric sobre la tasca dels multiplicadors. Resultats de la recerca en relació a la tasca dels multiplicadors. Discussió dels resultats amb altres estudis i propostes de millora
RIE. Revista de Investigación Educativa**	Resultats globals de l'estudi.

Publicacions/accions	Tema
Guia de difusió amb propostes de millor	Millores en la tasca multiplicadora i en la selecció dels participants.
Jornada de presentació de resultats en la Facultat d'Educació.	Treballar les propostes de millora. Aproximar la ciència als joves.

BIBLIOGRAFIA

- Agud, I. (2014). Participació infantil i educació. Escola, Lleure i Consells d'Infants = Children's Participation and Education. School, Leisure and Child's Councils. Universitat de Barcelona. Disponible a: <http://tdx.cat/handle/10803/277542>
- Alguacil, J. (2006), Los desafíos del nuevo poder local: ¿hacia una estrategia relacional y participativa en el gobierno de la ciudad?." *Poder Local y Participación Democrática*, Madrid: El Viejo Topo.
- Aneas, A. Competencia intercultural: efectos e implicaciones para la ciudadanía. (2005) *Revista Iberoamericana de Educación*. Electrónica 25, (35).
- Bonet, J. Folgueiras, P. y Ingrassia, F. (2005). La investigació acció enfront de l'esfera pública no estatal: més enllà de la democràcia participativa. Barcelona: *El Viejo Topo*. 73-82.
- Cano, A.B. (En premsa). Youth and neighborhood effect in Southern European cities: some pending issues to analyze. *Revista Latinoamericana de Ciencias Sociales, Niñez y Juventud*, 15(1).
- Cano, A.B.; Pradel, M. García, M. (2016). Barcelona: Policies for Social Integration and Competitiveness in Times of Crisis. Dins, Cucca, R.; Ranci, C. (eds.). *Unequal cities in Europe: the challenge of post-industrial transition in times of austerity*. Routledge - Taylor & Francis Group.
- Cortès, F. (2015). La potenciació del treball comunitari com estratègia per a reafirmar el compromís social del Treball Social. *Revista de Treball Social (RTS)*, 202
- Cortés, F., Folgueiras, P. y Sabariego, M. (en premsa). Investigación-acción para favorecer la participación de jóvenes. La construcción de un equipo colaborativo. *Revista de educación y pedagogía*, 63.
- Cortés, F.Y Barbero, M. (2014). *Trabajo comunitario, organización y desarrollo social*. Madrid: Alianza Editorial.
- Coyne, I. et al. (2014). Children's participation in shared decision-making: Children, adolescents, parents and healthcare professionals' perspectives and experiences. *European Journal of Oncology Nursing* 18, 3; 273-280.
- Dang, VM. et al. (2015). Predictors of participation of adolescents with cerebral palsy: A European multi-centre longitudinal study. *Research in developmental disabilities* 36; 551-564.
- De Groot, I., Goodson, F. and Veugelers, W. (2014). Dutch adolescents' narratives about democracy: 'I know what democracy means, but not what it means to me'. *Cambridge Journal of Education* 44, 2; 271-292.
- Del Pino, E., y C. Colina. Las nuevas formas de participación en los gobiernos locales.
- Escofet, A., Folgueiras, P., Luna, E. y Palou, B. (2016). Elaboración y validación de un cuestionario para la valoración de proyectos de Aprendizaje-Servicio. *Revista Mexicana*, 70 (21).

BIBLIOGRAFIA

- Folgueiras P. (2009). *Ciudadanas del mundo. La participación de mujeres en sociedades Multiculturales*. Madrid: Editorial Síntesis.
- Folgueiras, P. (2008). La participación en sociedades multiculturales. Elaboración y evaluación de un programa de participación activa. *Relieve (Revista Electrónica)* 14 (2).
- Folgueiras, P. (2009). Elaboració d'un programa de formació per promoure la participació activa, intercultural i crítica en societats multiculturals. *Temps d'Educació*, 36; 213-230.
- Folgueiras, P. (2014). Investigación, aprendizaje-servicio y universidad. En: *Aprendizaje-servicio en la universidad*. Icaria.
- Folgueiras, P. y Palou, B. (Aceptado). *Participation and Peace Education*. Nonkilling Education.
- Folgueiras, P., Biglia, B. and Palou, B. (Aceptado). *Participative Assessment as a key element in the process of purpose education*. Palgrave Macmillan.
- Folgueiras, P., Luna, E. y Puig, G. (2013). Aprendizaje y Servicio: Estudio del grado de satisfacción de estudiantes universitarios. *Revista de educación*, 362.
- Fox, R. (2013). Resisting participation: Critiquing participatory research methodologies with young people. *Journal of Youth Studies* 16, 8; 986-999.
- Hart, D. Matsuba, K. and Atkins, R. (2014). *Civic engagement and child and adolescent well-being. Handbook of child well-being*. Springer Netherlands,, 957-975.
- Hart, R. (1992). *Children's participation: From Tokenism to citizenship*. Florence: UNICEF: Innocenti Essays.
- Hart, R. (2012). Governance with Children. *Jornades Internacionals de Participació Infantil i Construcció de la Ciutadania*. Barcelona
- Hart, R. (2013). Children's participation: The theory and practice of involving young citizens in community development and environmental care.
- Hernández, M. R y Limón Domínguez, D. (2013). "Derechos de ciudadanía de la infancia y la juventud. *Plumilla Educativa* 12
- Lister, R. (1998). *Citizenship. Feminist Perspectives*. London: MacMillan
- Luna, E. Folgueiras, P. (2012). Juventud y participación comunitaria: su potencial como herramienta de participación ciudadana. *Revista de Educação*, 17 (2); 211-226.
- Manning, N. and Edwards, K. (2014). Does civic education for young people increase political participation? A systematic review. *Educational Review* 66, 1; 22-45.
- Martínez Rodríguez, J.B. (2011). Participación política, democracia digital y ciudadanía para el protagonismo de adolescentes y jóvenes. *Revista Electrónica interuniversitària de Formació del Professorat*, 14 (2), 19-33
- Merriam, S. (1988). *Case study research in education*. San Francisco: Josey-Bass.
- Noreña, A., et al. (2012). Aplicabilidad de los criterios de rigor y éticos en la investigación cualitativa. *Aquichan* 12, 3; 263-274.
- Novella, Anna, et al (2013). "El concepto de ciudadanía construido por jóvenes que vivieron experiencias de participación ." *Bordón. Revista de pedagogía* 65.3 (2013): 93-108.
- Parés, M. (2009). *Participación y calidad democrática: evaluando las nuevas formas de democracia participativa*. Barcelona: Ariel
- Parés, M. *Participación y calidad democrática. Evaluando las nuevas formas de democracia participativa*. Barcelona: Editorial Ariel, 2009.
- Piñgul, Ferdinand S. (2015). Measuring the Impact of a Supplemental Civic Education Program on Students' Civic Attitude and Efficacy Beliefs. *Journal of Education and Training Studies* 3, 2; 61-69.

BIBLIOGRAFIA

- Raghavendra, P. et al. (2015). Enhancing social participation in young people with communication disabilities living in rural Australia: outcomes of a home-based intervention for using social media. *Disability and Rehabilitation* 37.17; 1576-1590.
- Robles Vílchez, M.C (2011). Investigaciones internacionales sobre la implicación cívica de adolescentes y jóvenes. *Ciudadanos adolescentes en la era digital. REIFOP*, 14 (2).
- Rosella, E. et al. (2013). A systematic review of the psychological and social benefits of participation in sport for children and adolescents: informing development of a conceptual model of health through sport. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity* 10.1.
- Rodríguez, J.B.M. (2011). Participación política, democracia digital y ciudadanía para el protagonismo de adolescentes y jóvenes. *Revista Electrónica Interuniversitaria de Formación del Profesorado (REIFOP)*, 19.
- Ruiz, J. et al. (2007) La democracia participativa: *De los presupuestos a los supuestos participativos en la Ciudad de Sevilla*. Disponible a: <https://institucional.us.es/laboraforo/jorgedemocraciaparticipativa.pdf>
- Sandín, M.P. (2003). *Investigación cualitativa en educación. Fundamentos y tradiciones*. Madrid: Mc Graw and Hill Interamericana.
- Sandín, M.P. y Pavón, M.A. (2011). Immigration, social support, and community from a relational perspective. En W. Wiater y D. Manschke (Eds.), *Tolerance and Education in a multicultural society* (pp. 125-140). Frankfurt: Peter Lang.
- Shier, H. (2001). Pathways to participation: openings, opportunities and obligations. *Children and Society*, 15.
- Shier, H. (2010). Children as actors: navigating the tensions. *Children and Society*, 24; 24-37.
- Shiller, Jessica T. (2013). Preparing for Democracy How Community-Based Organizations Build Civic Engagement Among Urban Youth. *Urban Education* 48.1 (2013): 69-91.
- Stake, R.E. (1995). *The art of case study research*. London: Sage.
- Subirats, J. y Parés, M. (2014). Cambios sociales y estructuras de poder ¿Nuevas ciudades, nueva ciudadanía?." *INTERdisciplina* 2.2.
- Subirats, J., I. Blanco, y Q. Brugué. *Experiències de participació ciutadana en els municipis Catalans*. Barcelona: Escola d'Administració Pública de la Generalitat de Catalunya, 2001.
- Summers- Effler, E. (2002). The micro potencial for social change: emotion, consciousness and social movement formation. *Sociological Theory*, 20 (1), 41-60.
- Taehan, K., Constance, A. Flanagan, and Alisa A. P. (2015). Adolescents' civic commitments in stable and fledgling democracies: The role of family, school, and community. *Research in Human Development* 12.1-2; 28-43.
- Tonucci, F. (2009). Ciudades a escala humana: la ciudad de los niños. *Revista de educación* 1: 147-168.
- Tonucci, F. (2015). *Autonomía de movimiento de niños y niñas. Una necesidad para ellos, un recurso para la ciudad y la escuela. Ciudades con vida: infancia, participación y movilidad*. Barcelona: Ed. Graó.